

VAKUUTUS- JA
RAHOITUSNEUVONTA

Yksityistapaturmavakuutuksen ongelmatilanteita

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Yksityistapaturmavakuutus päihinänkuoressa	3
2.1 Mikä on yksityistapaturmavakuutus?	3
2.2 Kenelle yksityistapaturmavakuutus myönnetään?	3
2.3 Mitä yksityistapaturmavakuutuksesta korvataan?	4
2.4 Mitä yksityistapaturmavakuutuksesta ei korvata?	5
3 Tapaturman ja korvattavan vahinkotapahtuman määrittely	5
3.1 Tapaturman määritelmä	5
3.2 Laajennukset tapaturman määritelmään	6
4 Mitä yksityistapaturmavakuutuksesta korvataan ja mitä ei	6
4.1 Keskeisimmät korvauslajit	6
4.2 Vakuutusehtojen tavallisimmat rajoitukset	9
5 Esimerkkejä ongelmallisista korvaustilanteista	10
5.1 Selkä nitkahti- johtuiko välilevyn pullistuma tästä tapaturmasta?	10
5.2 Katkaisiko olkapäähän kohdistunut isku olkapään janteen?	12
5.3 Johtuivatko polven injektiohoidot polven vääntövammasta?	13
5.4 Voiko kaatuminen, isku tai tärähdys aiheuttaa nivustyrän?	15
5.5 Miksi akillesjännevamma katsottiin rappeutuman aiheuttamaksi?	16
5.6 Voiko urheilijankin hauislihasvamma jäädä korvaamatta?	17
6 Miten toimia, jos on tyytymätön korvauspäätökseen	18

Yksityistapaturmavakuutuksen ongelmatilanteita

1 Johdanto

FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonta saa vuosittain noin tuhat yksityistapaturmavakuutukseen liittyvää yhteydenottoa. Toistuvana ongelmana ovat syy-yhteyksysymykset ja tapaturman yhteydessä paljastuvat kulumat, rappeumat tai sairaudet, jotka eivät vastoin kuluttajan odotuksia oikeuta korvauksiin. Tyypillisiä asiakkaan ja vakuutusyhtiön välisiä kiistoja aiheuttavia asioita ovat tapaturmat, joihin liittyy selkä-, olkapää- ja polvivammat, tyrät sekä akillesjänteen ja hauislihaksen jänteen vammat.

Tässä oppaassa annetaan yleistä tietoa yksityistapaturmavakuutuksesta, kuvataan tapausesimerkien avulla käytännössä ongelmallisiksi koettuja korvaustilanteita ja annetaan ohjeita miten toimia, jos on tyytymätön vakuutusyhtiöltä saamaansa päätökseen.

2 Yksityistapaturmavakuutus pähkinänkuoressa

2.1 Mikä on yksityistapaturmavakuutus?

Yksityistapaturmavakuutus on vapaaehtoinen henkilövakuutus, jonka tarkoituksena on korvata tapaturmasta aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Korvattavat vahinkotapahtumat määritellään vakuutuksiin liittyvissä sopimusehdoissa tarkasti. Vahinkotapauksessa asiakas saa korvauksia vakuutusehtojen mukaisesti. Mikä tahansa tapaturmaiselta tuntuva tilanne ei siten välttämättä kuulu vakuutuksen piiriin. Vakuutuksen voi ottaa vapaa-ajan vakuutuksena, jolloin vakuutus ei ole voimassa työssä, tai täysajan vakuutuksena, jolloin vakuutus on voimassa sekä työssä että vapaa-ajalla.

2.2 Kenelle yksityistapaturmavakuutus myönnetään?

Vakuutus on aina vakuutuksenottajan ja vakuutusyhtiön välinen sopimus. Ennen yksityistapaturmavakuutuksen myöntämistä vakuutusyhtiö voi selvittää vakuutettavan terveydentilaa. Tätä varten vakuutuksen hakijan on täytettävä terveys selvitys. Joillain yhtiöillä vakuutuksen korvauspiirin laajuus tai hakijan ikä määrittelee sen vaaditaanko terveys selvitys vai ei. Aikaisemmat vammat tai sairaudet voivat estää vakuutuksen saamisen tai vakuutukseen voi tulla niiden vuoksi rajoituksia. Tavallisimmat rajoitukset koskevat erilaisia selän ja raajojen vikoja ja vammoja. Vakuutuksen myöntämiselle voi olla myös ikäraja. Ikärajat vaihtelevat eri yhtiöissä.

2.3 Mitä yksityistapaturmavakuutuksesta korvataan?

Yksityistapaturmavakuutuksesta maksettavat korvauslajit on määritelty vakuutus sopimuksessa erikseen. Yksityistapaturmavakuutukseen kuuluu yleensä hoitokulukorvaus, ohimenevän haitan ja/tai pysyvän haitan korvaus ja kuolemantapauskorvaus. Joihinkin yksityistapaturmavakuutuksiin voi lisäksi valita lisämaksusta työkyvyttömyyskorvauksen, sairaala-ajan päivärahan taikka lyhytaikaisen tai pysyvän työkyvyttömyyden korvauksen. Sen sijaan kivun ja säryn korvausta vakuutukset eivät sisällä. Vakuutuksissa on yhtiökohtaisia eroja ja on hyvä aina tarkistaa, mitä oma vakuutus korvaa.

Joihinkin yksityistapaturmavakuutuksiin on mahdollista sisällyttää turva sairausperäisten kulujen varalta. Näissä vakuutuksissa niin

vakuutuksen laajuus kuin korvattavat kulut, eli turvantasot, valitaan erikseen tarjolla olevista vaihtoehtoista. Valittavissa ovat lääkärikäynnejä, lääkkeitä, tutkimuskuluja ja leikkauskuluja korvaavat vaihtoehdot. Lisäksi voi valita kuntoutumiseen tai toipumiseen liittyviä kuluja, hammasvammoja, urheilutapaturmia, invaliditeettia, työkyvyttömyyttä ja kuolemaa.

Markkinoilla on myös vakuutustuotteita, jotka antavat turvaa vain yksittäisen riskin ja muutamia vahinkoseurausten varalta. Nämä vakuutukset eivät yleensä korvaa hoitokuluja ja lääkkeitä. Tällaiset vakuutukset korvaavat esimerkiksi ennalta määritellyn suuruisen summan kotiaavusta, luunmurtumista, sairaalapäivistä, pysyvistä viasta ja haitasta, koulutustukea lapselle, hautajaisapua ja kuolemantapauskorvauksen.

2.4 Mitä yksityistapaturmavakuutuksesta ei korvata?

Yksityistapaturmavakuutuksesta maksetaan korvausta vain vakuutusehdoissa **erikseen tapaturmaksii määritellyissä** tilanteissa tapahtuvista vammautumisista.

Mikä tahansa tapaturmalta tuntuva tilanne ei siis välttämättä kuulu vakuutuksen korvauspiiriin. Lisäksi, jos vamman syntyminen tapaturman yhteydessä on olennaisesti aiheutunut tapaturmasta riippumattomasta sairaudesta tai viasta, korvausta ei makseta lainkaan. Korvaus siis maksetaan vain siltä osin, kuin vamman tai sen seurauksen voidaan lääketieteellisesti arvioida aiheutuneen itse tapaturmasta.

Yksityistapaturmavakuutus ei myöskään korvaa hoito- yms. kuluja, jotka aiheutuvat sairausperäisistä syistä vaikka tapaturma olisikin toiminut laukaisevana tekijänä ja tuonut sairausperäiset oireet esiin tai pahentanut niitä. Sairausperäisiä kuluja korvataan vain sellaisista yksityistapaturmavakuutuksista, joihin on sisällytetty turva sairausperäisien kulujen varalta.

Vakuutusehdoissa on yleensä lueteltu riskialttiita urheilulajeja ja muita toimintoja, joissa vakuutus ei ole voimassa joko lainkaan tai on voimassa vain rajoitetusti. Lajin lisäksi myös harrastajan iällä on merkitystä, joten vakuutusehtoihin kannattaa paneutua huolella. Jos luettelossa mainittua lajia harrastettaessa sattuu tapaturma, vakuutusyhtiö ei korvaa mitään. Lisäsopimuksesta ja-maksusta vakuutusturvan voi joillain yhtiöillä saada voimaan myös riskialttiisiin lajeihin.

Tapaturmavakuutus on joillain yhtiöillä voimassa vain lisämaksusta urheiluliiton tai-seuran järjestämissä kilpailuissa, otteluissa ja niitä varten järjestetyissä harjoituksissa tai harjoiteltaessa valmennusohjelman mukaisesti taikka harrastettaessa vakuutusehdoissa erikseen lueteltuja riskialttiita urheilulajeja. Myös lajiliitot

edellyttävät usein jäseniltään nk. lisenssivakuutuksen ottamista kilpailuun osallistumista varten. Näiden vakuutusten korvauspiirin ja korvaussummien riittävyys on kuitenkin syytä tarkistaa erikseen.

3 Tapaturman ja korvattavan vahinkotapahtuman määrittely

3.1 Tapaturman määritelmä

Korvattavaksi hyväksyttävät tapaturmat määritellään vakuutusehdoissa tarkasti. Muut, kuin tämän määritelmän mukaiset vahingot eivät oikeuta korvauksen saamiseen. Tapaturman perusmääritelmälle on asetettu seuraavat ehdot, joiden kaikkien tulee samanaikaisesti täytyä. Tapaturma on äkillinen, ulkoinen, ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma, joka sattuu vakuutetun tahtomatta. Eri vakuutusyhtiöiden ehdoissa voi olla pieniä eroja.

- Äkillisyydellä tarkoitetaan, että tapaturma on yhtäkkiäinen, hetkellinen tapahtuma, kuten kaatuminen, törmääminen tai putoaminen.
- Tapaturman aiheuttaa ulkoinen tekijä, kuten jää, kun kaadutaan liukkaalla kadulla. Jos vamma aiheutuu pelkästä taakan nostamisesta, kurkottamisesta tai muusta omasta ponnistuksesta, kyseessä ei ole perusmääritelmän mukainen tapaturma (kts. kohta 4.2 Laajennukset tapaturman määritelmään).
- Tapaturman on tapahduttava vakuutetun tahtomatta, eli se on vakuutetun kannalta odottamaton ja ennalta-arvaamaton. Jos vakuutettu aiheuttaa tarkoituksella itse itselleen vamman, kyseessä ei ole tapaturma.
- Ruumiinvamma voi olla näkyvä (haava tms.) taikka sisäinen (jänne-, lihas-, nivelvamma tai luunmurtuma).

- Tapaturmaksi katsottavalla tapahtumalla tulee olla selvä syy-yhteys ruumiinvammaan.
- Joillakin yhtiöillä lääkäriin on hakeuduttava 14 vrk kuluessa tapahtumasta.

3.2 Laajennukset tapaturman määritelmään

Joissakin vakuutusehdoissa tapaturmaksi määritellään myös vakuutetun tahtomatta, äkillisen voimanponnistuksen ja/tai liikkeen yhteydessä syntynyt lihaksen tai janteen venähdysvamma tai kipeytyminen. Korvauksen lisäedellytys saattaa olla, että lääkärihoito on aloitettu 14 vuorokauden kuluessa vammautumisesta. Osa vakuutusyhtiöistä maksaa korvausta enintään kuusi viikkoa venähdysvaman syntymisestä. Lisäksi useat yhtiöt eivät korvaa venähdysvaman perusteella magneettitutkimuksen ja leikkaushoidon kustannuksia.

Tapaturmaksi katsotaan myös vakuutetun tahtomatta sattunut hukkuminen, lämpöhalvaus, auringonpisto, paleltuminen ja kaasumyrkytys. Joistain vakuutuksista korvataan myös erehdyksessä nautitun aiheen aiheuttama myrkytys tai paineen huomattavasta vaihtelusta aiheutunut vammautuminen. Laajennuksissa on huomattavia yhtiökohtaisia eroja.

Vakuutusyhtiöiden käyttämät tapaturman käsitteen laajennukset poikkeavat toisistaan sanamuodoltaan, joten yhtiöiden korvausratkaisut saattavat samanlaisissa tapauksissa olla myös toisistaan poikkeavia. Olennaista on, että vamma on aiheutunut nimenomaan oman vakuutuksen sopimusehdoissa korvattavaksi määritellystä tilanteesta. Vakuutusehdot kannattaa lukea huolella sillä yhä useammin tapaturmaksi katsotaan vain äkilliset tapahtumat, jotka johtuvat ulkoapäin tulevasta tekijästä. Näissä tilanteissa pelkän ponnistuksen tai liikkeen aiheuttamia kipeytymisiä ei korvata lainkaan.

4 Mitä yksityistapaturmavakuutuksesta korvataan ja mitä ei

4.1 Keskeisimmät korvauslajit

Yksityistapaturmavakuutuksesta voidaan valita korvattavaksi esimerkiksi hoitokulut, työkyvyttömyys, pysyvä vika ja haitta eli invaliditeettikorvaus, korvaus ohimenevästä haitasta sekä kuolemantapauskorvaus. Joistakin vakuutuksista korvataan vain tapaturmavamman aiheuttama, vähintään ehdoissa määrätyn suuruinen pysyvä invaliditeetti, tai maksetaan luunmurtumakorvaus, sairaalapäiväkorvaus tai pysyvän työkyvyttömyyden korvaus.

Yksityistapaturmavakuutukseen voi ostaa edellä lausutun lisäksi useita muitakin turvaosia, jotka vaihtelevat yhtiökohtaisesti. Joissakin yhtiöissä kaikki vakuutusturvat valitaan erikseen (ks. Yksityistapaturmavakuutus pähkinänkuoressa, sivu 3).

1. Hoitokulut

Korvattavia hoitokuluja ovat mm. lääkärin palkkiot sekä lääkärin antaman tai määräämän hoidon ja tutkimuksen kustannukset, esimerkiksi lääkkeet ja röntgentutkimukset. Tapaturmavamman hoitokulut korvataan siltä osin, kuin niitä ei korvata jonkin lain nojalla. Kustannukset korvataan alkuperäisiä kuitteja vastaan. Korvaus vakuutuksesta voi saada enimmillään tapaturman sattuessa voimassa olleeseen vakuutusmäärään saakka.

Vakuutetun tulee ensin hakea Kansaneläkelaitokselta ns. Kelan osuuden korvaamista kuuden kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta. Kansaneläkelaitoksen päätös ja tositteet (kopi-

ot) toimitetaan tämän jälkeen vakuutusyhtiöön. Tarkempia ohjeita asiasta löytyy Kelan verkkosivuilta www.kela.fi.

Hoitokulujen ja matkakulujen korvattavuudessa on yhtiökohtaisia eroja. Fysikaalinen hoito ja siihen rinnastettava hoito on yleensä suljettu kokonaan tai osittain pois vakuutuksen korvauspiiristä tai sitä korvataan vain leikkaus- ja kipsaushoidon yhteydessä. Mikäli on ostanut yksityistapaturmavakuutuksen, jossa jokainen turvantaso valitaan erikseen, voi lisäturvaa ostamalla saada korvausta tuki- ja liikuntaelinterapiakuluista, toiminnallisen terapian kuluista, psykoterapiasta, kotiapukuluista jne.

Yksityistapaturmavakuutus saattaa korvata lääkärin hoitoa vaativan tapaturman yhteydessä käytössä rikkoutuneiden silmälasien, kuulokojeen, hammasproteesin ja turvakypärän uushankinta- tai korjauskustannukset. Omista vakuutusehdoista ilmenee mitä vakuutus korvaa ja mitä ei.

Yksityistapaturmavakuutus ei ole sairausvakuutus. Varsinaisen sairauskuluvakuutuksen lisäksi vakuutuksen sairauden varalta voi ottaa myös työkyvyttömyysvakuutuksena, vakuutuksena pysyvän työkyvyttömyyden varalta. Sairaalavakuutus ja maksuvapautusvakuutus myönnetään usein henkivakuutuksen lisäturvana.

2. Päivärahat

Jos vakuutukseen on sovittu päiväraha, tapaturman aiheuttamalta työkyvyttömyysajalta maksetaan päivärahaa. Yleensä päivärahaa maksetaan vasta lääkärihoidon alkamisesta lukien, joten lääkäriin tulisi hakeutua pikaisesti. Päiväraha maksetaan yleensä enintään yhden vuoden ajalta tapaturmapäivästä lukien. Sovittu päiväraha maksetaan, jos työkyvyttömyyden menetys on täydellinen. Mikäli työkyky menetetään vain osittain, maksetaan päivärahakorvauksena työkyvyn alenemista vastaava osa päivärahasta.

Päiväraha on veronalaista tuloa, joten siitä tehdään ennakonpidätys. Myös eläkeläin voi olla työkyvytön ja saada päivärahaa tapaturman jälkeen jos vakuutukseen kuuluu päiväkorvausosuus, ja jos vamma aiheuttaa työkyvyttömyyteen rinnastettavaa haittaa hänen jokapäiväisissä toimissaan.

Päiväraha-asian käsittelyä vakuutusyhtiössä sekä muutoksenhakutilanteessa edesauttaa se, että lääkäri kirjoittaa sairauslomajakson lääkärinlausuntoon taikka muuhun asiakirjaan myös silloin, kun kyseessä on eläkkeellä oleva potilas. Työkyvyttömyyden perusteella päiväkorvausta maksetaan enintään siihen saakka, kun tapaturmasta on kulunut vuosi.

3. Invaliditeetti

Pysyvällä haitalla (invaliditeetilla) tarkoitetaan lääketieteellisin perustein arvioitua yleistä haittaa, joka vammasta aiheutuu vahingoittuneelle. Haitan suuruutta määritettäessä otetaan huomioon vain vamman laatu. Henkilön yksilöllisiä olosuhteita, kuten vamman aiheuttamaa haittaa työkyvylle tai harrastuksille ei huomioida. Pysyvä haitta arvioidaan vertaamalla vammautuneen toimintakykyä samanikäisen terveen henkilön toimintakykyyn. Näin ollen vakuutusehdoissa mainittu pysyvä haitta ei tarkoita työkyvyttömyysastetta.

Pysyvän haitan määrittelemineen on sopimuksenvarainen asia ja määrittelytapa ja haitan peruste on kerrottu vakuutusehdoissa. Vakuutusehdoissa mainitaan mitä haittaluokitusta haitan määrittelyperusteena tulee käyttää. Yleensä sovelletaan tapaturman sattumishetkellä voimassa ollutta luokitusta, vaikka itse haitan arvioiminen tehtäisiinkin myöhemmin.

Haitan arviointiperusteena voidaan käyttää:

- 1.1.2016 ja sen jälkeen sattuneisiin tapaturmiin sovelletaan Valtioneuvoston asetuksen (459/2015) tarkoitetusta haittaluokitusasetuksesta (768/2015, tullut voimaan 1.1.2016)

- 1.1.2010-31.12.2015 sattuneisiin tapaturmiin sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1649/2009) tarkoitetusta haittaluokitusasetuksesta (1012/1986).
- Ennen 1.1.2010 sattuneisiin tapaturmiin sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön päätöstä tapaturmavakuutuslain 18 a §:ään perustuvasta haittaluokituksesta (1012/1986).

Haitan suuruus määritellään edellä mainittuihin säännöksiin sisältyvän taulukon perusteella, jossa vammat jaetaan haittaluokkiin 1–20. Haittaluokka 20 vastaa täyttä 100 %:n haittaa. Yksi haittaluokka vastaa näin ollen 5 %:a.

Pysyvä haitta korvataan vakuutusehtojen mukaan yleensä, jos se ilmenee kolmen vuoden kuluessa tapaturman sattumisesta. Jos haitta ilmenee vasta myöhemmin, korvausta ei makseta. Jos haittaluokka nousee vamman jälkitilan pahenemisen vuoksi ennen kuin kolme vuotta on kulunut lopulliseksi vahvistetun kertakaikkisen korvauksen maksamisesta, korvauksen määrää korotetaan uutta haittaluokkaa vastaavaksi eli maksetaan lisäkorvaus. Jos haittaluokka nousee vasta vakuutusehdoissa määrätyn ajan jälkeen, korvauksen määrää ei enää tarkisteta. Haitan tarkistamista koskevissa ehtomääräyksissä on yhtiökohtaisia eroja. Asiasta kerrotaan tarkemmin omissa vakuutusehdoissa.

4. Kuolintapauskorvaus

Vakuutetun tapaturmaisesta kuolemasta maksetaan sovittu vakuutusmäärä. Korvauksen saaminen edellyttää, että kuolema on aiheutunut nimenomaan vakuutusehtojen mukaisesta tapaturmasta. Korvausta ei saa pelkästään sillä perusteella, että kuolema on kuolintodistuksessa

tai vaikkapa poliisitutkinnassa määritelty tapaturmaiseksi. Kuolemantapauskorvaus maksetaan vakuutuskirjassa nimetyille edunsaajalle. Jos edunsaajaa ei ole nimetty, korvaus maksetaan kuolinpesälle. Korvausta ei kuitenkaan makseta, jos vakuutettu kuolee sen jälkeen, kun kolme vuotta on kulunut tapaturmasta.

Vaikka tapaturmasta aiheutuneeseen vammaan olisi olennaisesti myötävaikuttanut tapaturmasta riippumaton sairaus tai vika, kuolemantapauskorvaus maksetaan silti kokonaisuudessaan. Kuoleman täytyy kuitenkin olla tapaturman seuraus.

Vakuutetulla saattaa olla useita tapaturmavakuutuksia. Hoitokulut korvataan kuittia vastaan kertaalleen, mutta päivärahan, haittakorvauksen ja kuolintapauskorvauksen voi saada kaikista vakuutuksista, mikäli sellainen korvauslaji vakuutukseen sisältyy.

4.2 Vakuutusehtojen tavallisimmat rajoitukset

Kuhunkin yksityistapaturmavakuutukseen sovellettavissa vakuutusehdoissa luetellaan vakuutuksesta korvattavat vahinkotapahtumat ja niitä koskevat rajoitukset. Tarkista rajoitukset oman vakuutuksesi ehdoista, sillä niiden sisältö vaihtelee eri vakuutuksissa. Yleisimpiä yksityistapaturmavakuutuksiin sisältyviä rajoituksia ovat seuraavat:

- Yksityistapaturmavakuutus ei korvaa sairautta, vaikka sairaus tai sen seuraus olisikin tullut ilmi vasta tapaturman jälkeen. Myöskään olemassa olleen perussairauden esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinsairauden hoitokuluja tai sen pahenemista tapaturman seurauksena (= paheneman osuutta) ei korvata yksityistapaturmavakuutuksesta.
- Vakuutus ei myöskään korvaa sellaista vahinkotapahtumaa, joka aiheutuu vakuutetun sairaudesta tai ruumiinviaasta. Esimerkiksi

kun epilepsiaa sairastava kaatuu epilepsia-kohtauksen seurauksena ja saa luunmurtuman, kyseessä ei ole tapaturma.

- Jos tapaturmasta aiheutuneeseen vammaan on olennaisesti myötävaikuttanut tapaturmasta riippumaton sairaus tai vika, suoritetaan korvaus vain siltä osin, kuin sen katsotaan aiheutuneen tästä tapaturmasta. Tämä on yksityistapaturmavakuutuksessa eniten korvausriitoja aiheuttava rajoitus. Se tulee sovellettavaksi, kun kyseessä ovat kudosten ikääntymis- eli rappeumamuutokset taikka vakuutetun aikaisemmat vammat. Kun on kyse rappeumasta, korvataan tapaturmatilanteen jälkiseurauksista lääketieteellisen kokemuksen mukaan arvioitu tapaturman osuus (esim. 6-8 viikon ajalta hoitokuluja). Jatkoa ei korvata, koska myöhemmän oireilun katsotaan johtuvan olennaisesti edellä mainitusta rappeumasta. Korvausta ei makseta lainkaan, mikäli tapaturmatilanne ei lääketieteellisen kokemuksen mukaan olisi laadultaan ja voimakkuudeltaan sopinut aiheuttamaan vammaa ilman rappeumamuutoksia. Näissäkin tapauksissa korvataan tavallisesti ensimmäinen hoitokäynti tapaturman tutkimuskuluna.
- Tapaturmalla tulee olla syy-yhteys vammaan. Syy-yhteyden selvittämistä auttaa se, että hoitoon hakeudutaan viipymättä tapaturman jälkeen. Mitä pidempi hoitoonhakeutumisviive on, sitä vaikeampi on osoittaa, että vamma on seurausta tapaturmasta. Päätelmiä syy-yhteydestä ja sairauden tai muun vian osuudesta oireiluun tehdään hoitoonhakeutumisviiveen, kudosvaurioiden havaitsemisen tai puuttumisen sekä oireiden kehittymisen perusteella.
- Tapaturmana ei korvata tartuntatautia tai sairautta, joka on aiheutunut hyönteisen tai vastaavan puremasta tai pistosta. Tässä rajoituksessa on huomattavia yhtiökohtaisia eroja.
- Vakuutuksesta ei makseta korvausta sille, joka on tahallisesti aiheuttanut vahingon. Jos vakuutettu on aiheuttanut vahingon törkeällä huolimattomuudellaan, voidaan hänelle

maksettavaa korvausta alentaa.

- Ehdoissa voidaan myös luetella mitä vammoja ei vakuutuksesta lainkaan korvata. Korvauksen ulkopuolelle saatetaan rajata selän nikamavälilevytyrät ja nivustyrät sekä akillesjanteen, hauislihaksen pitkän pään janteen ja olkapään kiertäjäkalvosimen vammat ja niiden hoitokulut. Näissä tapauksissa vamman syntymiseen on usein myötävaikuttamassa edellä mainittu kudossrappema. Tässä rajoituksessa on huomattavia yhtiökohtaisia eroja.

Yksityistapaturmavakuutuksessa vahingon lääketieteellinen arviointi tapahtuu hoitavien lääkäreiden lausuntojen, tutkimustulosten tai leikkauskertomusten perusteella. Vakuutusyhtiön lääkäri ei tutki asiakasta uudelleen.

5 Esimerkkejä ongelmallisista korvaustilanteista

Asiakas ei aina saa korvauksia tapaturmavakuutuksestaan toivomallaan tavalla. Tyytymättömyyttä aiheuttavat erityisesti tapaukset, joissa maksetaan vain osakorvaus sillä perusteella, että vammaan on olennaisesti myötävaikuttanut tapaturmasta riippumaton sairaus tai vika. Ongelmia aiheuttaa erityisesti rajoitusehto, jonka mukaan vamman hoitokulujen, ohimenevän työkyvyttömyyden tai invalidiiteetin korvausta suoritetaan vain siltä osin, kuin ne on katsottava tapaturmasta johtuviksi.

Korvaus siis maksetaan vain siltä osin, kuin vamman tai sen seurauksen voidaan lääketieteellisesti arvioida aiheutuneen itse tapaturmasta. Jos tapaturman yhteydessä tulleen vamman syntyminen on olennaisesti aiheutunut tapaturmasta riippumattomasta sairaudesta tai viasta, korvaus-

ta ei makseta lainkaan.

Tyypillisiä kiistoja aiheuttavia vammoja ovat selkä-, olkapää- ja polvivammat, tyrät sekä akillesjanteen ja hauislihaksen janteen vammat. Seuraavassa kappaleessa olevien tapausesimerkkien avulla kuvataan niitä tilanteita, jotka aiheuttavat paljon epätietoisuutta asiakkaiden keskuudessa ja joista tulee runsaasti yhteydenottoja Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEen.

5.1 Selkä nitkahti - johtuiko välilevyn pullistuma tästä tapaturmasta?

1. Esimerkki: Nikamavälilevyn tyrä, iskias ja noidannuoli

Pentti 47v. oli perunanistutuspuuhissa. Hän nosti kellarissa noin 25 kg:n painoista siemenperunalaatikkaa ja käänsi sitä, jotta olisi mahtunut kulkemaan ovesta. Samalla selkää vihlaasi. Terveyskeskuksessa todettiin noidannuoli eli ristiselän kipu, iskiasoire ja nikamavälilevyn tyrä. Pentti oli pitkään sairauslomalla.

Vakuutusyhtiö katsoi, että Pentin selkä oli venähtänyt ja maksoi yksityistapaturmavakuutuksesta hoitokulut ja päivärahan vain noin kuudelta viikolta. Päätöksessään vakuutusyhtiö totesi pitkittyneiden selkäoireiden johtuvan selkäsairaudesta eli nikamavälilevyn tyrästä.

Pentti valitti päätöksestä Vakuutus- ja rahoitusneuvontaan, josta todettiin, että tapaturma on voimakkuudeltaan ollut lievä, eikä kuvattu tapaturmamekanismi pysty aikaansaamaan nikamavälilevyn tyrää ilman kudoksia jo heikentäneitä sairausmuutoksia. Tällaisissa tilanteissa korvataan venähdyksen osuus eli maksetaan hoitokulut ja päiväraha enintään kuuden viikon ajalta. Pentin pitkittyneet selkäoireet eivät olleet syy-yhteydessä

vahinkoon ja vakuutusyhtiön maksamaa korvausta pidettiin asianmukaisena.

Välilevymuutokset ovat Pentin ikäluokassa varsin tavallisia. Arvioidaan, että maassamme useat kymmenet tuhannet ihmiset saavat vuosittain oireita nikamavälilevyn tyrän johdosta.

2. Esimerkki: Selän venähdysvamma

Kalle 55v. vietti lomaa mökillä ja päätti pestä mökin kaikki matot. Pesuvedet kastelivat laiturin, minkä vuoksi Kalle liukastui ja kaatui istualleen. Kallen selkä venähti ja kipeytyi ja hän oli neljä kuukautta työkyvytön selkävaivojensa vuoksi.

Yksityistapaturmavakuutuksesta korvattiin liukastumisen aiheuttamasta venähdyksestä aiheutuneet hoitokulut ja päivärahaa kuuden viikon ajalta. Koska Kallen selkävaivat jatkuivat edelleen, katsottiin työkyvyttömyyden tämän ajan jälkeen aiheutuneen selän rappeumamuutoksista, jotka ovat olleet olemassa jo ennen tapaturmaa.

Rajoitusehdon mukaan yksityistapaturmavakuutuksesta ei makseta korvausta sellai-

sista vamman jälkiseurauksista, kuten esim. paranemisen hidastumisesta, joihin on ollut olennaisesti myötävaikuttamassa korvauksen hakijan muu sairaus. Vain tapaturman osuus korvataan. Lääketieteellisen tietämyksen mukaan terveeseen selän venähdysvamma paranee n. 6-8 viikossa. Jos selkäoireet eivät koajassa parane, ovat pitkittyneiden oireiden syinä tyypillisesti selän rappeumaperäiset muutokset.

Lisätietoja selän venähdysvammasta, iskiasoireyhtymästä (syndroma ischiadicum), nikamavälilevyn tyrästä (discusprolapsi tai prolapsi disci intervertebralis) sekä noidannuolesta (lumbago)

Selän venähdysvammat ovat yleisiä vahinkotapahtumia. Äkillinen alaselkävun perussy on kuitenkin usein sairausperäinen, mikäli kipu alkaa sinänsä normaalin ja hallitun liikkeen seurauksena. Samoin on laita, jos tapaturma on ollut voimaltaan vähäinen kuten pelkkä horjahdus ilman kaatumista (varsinkin, jos oireena on heti sen jälkeen alaraajaan säteilevä hermojuuri-puristusoire eli ns. iskiasoire). Lääketieteellisen tietämyksen mukaan venähdys paranee muutamassa, enintään 6–8 viikossa. Mikäli paraneminen pitkittyy, oireiden syynä on tavallisesta venähdyksestä riippumaton sairausperäinen tila, kuten välilevyrappeuma.

Iskiasoireyhtymällä (syndroma ischiadicum) tarkoitetaan selän nikamavälilevyn tyrää (kutsutaan myös nikamavälilevyn esiinluiskahdukseksi tai välilevyn pullistumaksi), joka aiheuttaa hermon puristumisen ja sen seurauksena alaraajaan säteilevää kipua, tunnottomuutta tai halvausoireita. Iskiasoireiden syynä voi olla esimerkiksi tulehdus, välilevyn rappeuma, selkäydinkanavan ahtauma tai lannerangan välilevyn esiinluiskahdus. Iskiaksen laukaisijana voivat olla esimerkiksi huonot työasennot, kuten jatkuva staattinen jännitys tai lihasrasitus, joka kuormittaa yksipuolisesti selkää ja lihaksia. Kivun voi laukaista myös veto, kylmä ja värinä.

Nikamavälilevyn tyrää ei synny venähdyksen yhteydessä, jos välilevy on terve. Venähdysvammassa selkään kohdistuvat voimat eivät riitä rikkomaan tervettä, kimmoisaa välilevyä. Välilevyn rappeuman aiheuttamat iskiasoireet tulevat kuitenkin tyypillisesti esiin venähdyksen yhteydessä. Syynä oireisiin ei tällöin ole venähdyksen aiheuttava liike, vaan ennestään sairas välilevy, joka ei enää kestäkään kuormitustilannetta, jota vastaavista liikkeistä henkilö on aiemmin lukuisiakin kertoja ongelmitta selvinnyt. Tyypillistä on myös se, ettei selässä ole ollut mitään kipuoireita aikaisemmin. Rappeumat kehittyvät vähitellen, hiipimällä, eivätkä kehittyessään välttämättä aiheuta selkeitä oireita.

Nikamavälilevyn tyrä (discusprolapsi tai prolapsi disci intervertebralis) johtuu pääasiassa selän välilevyn sairaudesta. Välilevytyrää pidetään selkeästi sairausmuutoksena etenkin, jos tapaturman liittyvä väkivalta on vähäinen. Esimerkiksi jalan luiskahdus ei ole riittävä aiheuttamaan terveeseen nikamavälilevyyn tyrää. Korvausta suoritetaan vain siltä ajalta, jossa lääketieteellisen tietämyksen mukaan lievän tapaturman seurauksen eli venähdyksen olisi pitänyt parantua ilman välilevyn sairautta. Korvauksia ei suoriteta yleensä enemmältä kuin kuudelta viikolta. Jos hermopuristusoireita todetaan heti, ei korvausta makseta lainkaan.

Nikamavälilevyn tyrä korvataan tapaturman seurauksena vain, jos lanneselkään kohdistuu energialtaan erittäin suuri voima. Tällainen tilanne on esimerkiksi putoaminen korkealta selälleen kovan esineen päälle. Tällainen vammamekanismi aiheuttaa tavallisesti samalla myös selkänikaman murtuman.

Noidannuoli (lumbago). Lumbago on ristiselässä tuntuva äkillinen kipu ja jäykkyys, jonka aiheuttaa esimerkiksi painavan esineen väärin nostaminen tai selän äkillinen kiertoliike – selän nitkahdus. Osaltaan siihen voi vaikuttaa myös kylmä tai veto. Noidannuoli on yleinen vahinkotapahtuma ja sillä tarkoitetaan äkillistä selkäkipua, joka yleensä paranee itsestään. Äkillinen alaselkäkipu

on usein sairausperäistä, mikäli kipu alkaa sinänsä normaalin ja hallitun liikkeen seurauksena, tai jos tapaturma on ollut voimaltaan vähäinen, kuten pelkkä horjahdus ilman kaatumista.

5.2 Katkaisiko olkapäähän kohdistunut isku olkapään jänteen?

1. Esimerkki: Kiertäjäkalvosimen repeämä

Martti 53 v. meni hakemaan päivän lehteä postilaatikosta ja oli vähällä kaatua liukkaalla pihalla. Hän horjahti, jolloin hänen kätensä heilahti voimakkaasti taaksepäin ja olkapää revähti. Martti oli työkyvytön kaksi viikkoa, minkä jälkeen hän palasi töihin. Olkapää oli kipeä ja lisätutkimuksissa, jotka tehtiin kolmen kuukauden kuluttua, todettiin, että olkapäässä oli kiertäjäkalvosimen repeämä. Lääkäri kirjoitti sairaslomaa useita kuukausia.

Vakuutusyhtiö korvasi hoitokulut ja maksoi päivärahaa kahdelta viikolta. Uutta työkyvyttömyysaikaa ei korvattu, koska olkapääoireiden katsottiin johtuvan sairaus-tilasta.

Martti valitti päätöksestä Vakuutuslautakuntaan. Vakuutuslautakunta totesi lausunnossaan, että kiertäjäkalvosimen repeämä ei ole seuraus sattuneesta lievästä tapaturmasta vaan repeämän syntymiseen ovat olennaisesti myötävaikuttaneet Martin olkanivelessä piilleet rappeumamuutokset.

2. Esimerkki: Kiertäjäkalvosimen repeämä

Seija 40 v. oli innokas sienestäjä. Erään kerran sienimetsässä ollessaan hän horjahti, jolloin olkapää osui puuhun ja kipeytyi. Tutkimuksissa todettiin kiertäjäkalvosimen repeämä.

Vakuutusyhtiö katsoi, että kyseessä on isku - venähdysvamma ja korvasi yksityistapaturmavakuutuksesta hoitokulut noin kuudelta viikolta. Päivärahaa vakuutukseen ei kuu- lunut. Seijan olkapää oli edelleen kipeä ja lopulta suoritettiin täyhystysleikkaus. Seija valitti FINEen ja vaati leikkauskulujen korvaamista.

FINEstä todettiin, että korvauskäytännössä kiertäjäkalvosimen repeämän korvattavuudelle on asetettu seuraavat ehdot, joiden kaikkien tulisi samanaikaisesti täytyä: selkeä ja voimakas olkaseudun tapaturma (kuten isku tai vääntyminen), välitön hoitoon hakeutuminen, heti ensikäynnistä todettu merkittävä toiminnanvaja- us (olkanivelen liikerajoitus), ei merkittäviä sairausperäisiä kudosuutoksia olkanivelalueella eikä aikaisempia olkanivelseudun oireita. Seijalla edellä mainitut ehdot eivät kaikki täyttyneet. Terve kiertäjäkalvosin ei repeä näin lievässä tapaturmassa ja Seijalla oli todettu jännetulehdus. Vakuutusyhtiö oli korvannut venähdyksen osuuden ja FINE piti ajanjaksoa, jolta korvauksia oli maksettu, asianmukaisena.

henkilöillä hyvin yleisiä. Tutkimusten mukaan useammalla kuin joka toisella yli 50-vuotiaalla henkilöllä on rappeumamuutoksia olkanivelessä. Rappeumamuutokset eivät välttämättä aiheuta mitään oireita. Tyypillisiä muutoksia ovat kiertäjäkalvosinjänteen oheneminen tai sen kalkkeutuminen, turvotus limapussissa, nestekertymä hauislihaksen pitkän pään jänteen jännetupessa, luupiikit lapaluulisäkkeessä tai nivelrikko solisluu-lapaliitoksessa. Rappeumamuutokset olkanivelessä heikentävät erityisesti jänteiden kestävyyttä tapaturmatilanteissa. Terve jänne ei repeä normaalin nostoliikkeen, otteen lipsumisen tai lievän riuhtaisun yhteydessä. Korvattavuutta harkittaessa arvioidaan sitä, mikä merkitys sairausperäisillä tekijöillä on asiassa. Rappeumamuutokset eivät estä korvaamista, jos tapaturma on sellainen, että se olisi voinut aiheuttaa repeämän terveeseenkin jäntee- seen. Näin on silloin, kun pudotaan korkealta tai kaadutaan olkapään päälle esimerkiksi las- kettelumäessä tai ajettaessa polkupyörällä.

5.3 Johtuivatko polven injektiohoidot polven vääntövammasta?

Lisätietoja kiertäjäkalvosimen repeämästä (ruptura rotator cuff)

Terve kiertäjäkalvosin ei repeä pelkästä käden heilahduksesta. Pitkittyneiden oireiden syynä on tällöin tapaturmasta riippumaton sairaus, **vaikka olkapää olisi ennen tapaturmaa ollut oireeton**. Jos kiertäjäkalvosimen repeämä aiheutuu henkilön oman aktiivisen työ- tms. liikkeen seurauksena eli vammamekanismi on lievä, ei korvauksia makseta, sillä vamman syynä on todennäköisemmin rakennevika, rappeuma, tulehdus taikka olan pinnetila.

Olkapää on ihmisen liikkuvin nivel ja siinä ilme- nevät rappeumamuutokset ja niistä johtuvat tulehdukset ovat varsinkin ikääntyneimmillä

1. Esimerkki: Polven nivelkierukan repeämä

Anna-Liisa 66 v. jalka lipesi veneeseen men- täessä ja vasen polvi vääntyi ja Anna-Liisa kaatui vääntyneen jalkansa päälle kantamuk- sineen - polven nivelkierukka repesi.

Vakuutusyhtiö korvasi hoitokulut ja polven täyhystyskulut vaikka täyhystyksessä polvesta oli myös poistettu plica (= nivelkalvon poi- mu), joka on rakenteellinen poikkeama sekä tasoitettu nivelrustovaurioalueen reunoja (= nivelrikkosairaus). Korvaus maksettiin, koska nivelrikkosairaudesta huolimatta tapaturma oli energialtaan niin voimakas ja mekanismiltaan sellainen, että terveeseenkin polveen olisi tullut siinä kierukkavamma.

Anna-Liisan polviongelmat kuitenkin jatkuivat ja sittemmin polveen annettiin Hyalgan-injektioita. Anna-Liisa valitti FINEen ja vaati injektioiden korvaamista. FINEstä todettiin, että kyseessä on polven nivelrikon hoitoon käytettävä injektio lääke. Tapaturman osuus oireilusta eli nivelkierukan repeämä oli jo tullut korvatuksi. Tähystyksen jälkeisen polven oireilun ja hoitojen katsottiin johtuvan nivelrikkosairaudesta.

2. Esimerkki: Polven nivelkierukan repeämän

Jaakko 28v harrasti juoksemista. Erään kerran lenkillä ollessaan hän horjahti, mutta ei kaatunut. Kyseessä oli sinällään onnistunut juoksuliike, mutta horjahtamisen seurauksena Jaakon polven kierukka repesi.

Vakuutusyhtiö ei maksanut korvauksia lainkaan. Jarkko lähetti valituksen FINEen pyytäen neuvotteluapua asiassa.

FINEstä todettiin, että korvausta ei voida maksaa, sillä tapauksessa ei ole ulkoista tekijää, joka olisi aiheuttanut horjahduksen. Jaakon vakuutuksessa oli kuitenkin korvauspiirin laajennus, jonka mukaan äkillisen liikkeen tai voimanponnistuksen aiheuttamat lihas- ja jännevammat korvataan. Jaakon tapauksessa oli kysymyksessä vakuutusehtojen mukainen liike. Koska vamma kuitenkin tuli polven kierukkaan, joka ei ole lihas eikä myöskään jänne, vahinko ei tullut tämänkään vakuutusehtokohdan nojalla korvattavaksi.

Yksityistapaturmavakuutuksen laajennuksien sanamuodossa saattaa olla huomattaviakin eroja. Korvauspiiri saattaa olla rajattu, kuten Jaakon tapauksessa vain lihas- ja jännevammoihin. Toi-

saalta vakuutuksesta saatetaan korvata kaikenlaisia venähdyksiä mutta edellytetään lääkehoidon aloittamista 14 vuorokauden kuluessa tai korvauksia maksetaan vain määrättyltä, usein kuuden viikon ajalta. Tällöin saatetaan kuitenkin rajata korvattavia tutkimuksia tai hoitoja korvauspiirin ulkopuolelle.

Lisätietoja polven nivelkierukan repeämästä (ruptura meniscus)

Polvi kipeytyy ja vaurioituu herkästi erilaisten venähdysten ja iskuvammojen seurauksena. Usein seurauksena on polven kierukan repeämä (ruptura meniscus). Kantavana nivelenä polvi on myös altis kulumamuutoksille. Lievä venähdys ja isku polveen voi aloittaa kuluneessa polvessa kipukierteen, vaikka mitään oireita ei aiemmin olisi ollutkaan. Rappeumasairauden haurastuttama kierukka voi revetä myös ilman tapaturmaa normaalin liikkeen yhteydessä kuten esimerkiksi

kyykystä noustessa. Sairausperäisyyteen viittaa myös se, jos kyseessä on voimaltaan vähäinen tapaturma kuten horjahdus ilman kaatumista. Polven nivelkierukan repeämä todetaan tähystyksessä (arthroskopia). Hoitona on yleensä nivelkierukan vaurioituneen osan tai koko kierukan poisto.

5.4 Voiko kaatuminen, isku tai tärähdys aiheuttaa nivustyrän?

1. Esimerkki: Nivustyrä

Onnilla 51 v. oli omakotitalo, jonka pihalla kasvoi hänen mielestään liian paljon poppeleita. Onni ryhtyi puunkaatoon. Nostaessaan painavaa runkoa hän liukastui nurmikolla ja kaatui. Onni löi polvensa maassa olleeseen kiveen, jolloin oikea polvi kipeytyi ja vasempaan nivuseen tuli aristava pullistuma.

Lääkäri totesi, että Onnilla on ruhjevamma polvessa sekä nivustyrä.

Yksityistapaturmavakuutuksesta korvattiin polven ruhjevamma mutta ei nivustyrää. Terveeseen nivuseen ei olisi aiheutunut tyrää ilman kudosheikkouden ratkaisevaa vaikutusta. Nivusoireet johtuvat kudosperäisestä heikkoudesta nivusalueella eli tapaturmasta riippumattomasta viasta.

Lisätietoja vatsan ja nivusalueen tyristä (hernia)

Kun tyräpussin pullistuma tulee esiin tapaturman yhteydessä, on vakuutettu helposti sitä mieltä, että tapaturma aiheutti tyrän. Harvinaisia poikkeuksia lukuun ottamatta tapaturma ei kuitenkaan ole tyrän aiheuttaja, vaan se tuo ainoastaan esille tyrän näkyvän oireen, tyräpussin pullistuman. Tyrä on synnynnäinen tai se kehittyy myöhemmin vatsanpeitteiden synnynnäisesti heikkoon kohtaan. Se saattaa olla myös leikkauksen tai sairauden aiheuttama.

Tällä tavoin syntynyt tyrä ei ole yksityistapaturmavakuutuksesta korvattava, vaikka tyrän näkyvä oire, tyräpussin pullistuma, tulisikin ensimmäisen kerran esiin vasta tapaturman yhteydessä. Lääketieteessä tyrällä tarkoitetaan vatsaonteloa rajoittavan seinämän heikkoa kohtaa tai aukkoa, josta vatsaontelon sisältöä pääsee pullistumaan vatsaontelon ulkopuolelle vatsakalvosta muodostuvaan tyräpussiin. Tyrän näkyvänä oireena on tyräpussin täyttyminen, joka tapahtuu ponnistusliikkeen seurauksena. Ajoittain tyräpussi voi olla tyhjänä, jolloin näkyvää pullistumaa ei ole todettavissa.

5.5 Miksi akillesjännevämmä katsottiin rappeutuman aiheuttamaksi?

1. Esimerkki: Akillesjänteen repeämä

Jumppaopettaja Liisa 31 v. on ahkera sulkapallon pelaaja. Pelitilanteessa Liisa pysähtyi ja ponnisti, jotta olisi osunut sulkapalloon. Samalla hän tuns i oikeassa pohkeessaan voimakasta kipua. Tutkimuksessa todettiin akillesjänteen täydellinen repeämä.

Koska terveän akillesjänteen täydellinen repeämä ei lääketieteellisen tietämyksen perusteella voi syntyä kuvatulla tavalla, on repeämän syynä akillesjänteen rappeumaisaus. Akillesjänteen repeämää ei korvattu yksityistapaturmavakuutuksesta.

Pääsyyinä repeämään ei siis ole tapaturma tai voimakas jänteen venyttäminen, vaan jänteen rappeumamuutokset. Akillesjänteen sairauseräiseen repeämään viitta se, jos akillesjänne on jo ennen tapaturmaa oireillut tai jos repeämä on syntynyt pohjelihaksen voimakkaan, mutta normaalin supistuksen seurauksena, ilman että jänteeseen kohdistuu mitään suoraa ulkoista väkivaltaa.

Lisätietoja akillesjänteen repeämästä (ruptura tendinis achillae)

Lääketieteellisen tutkimustiedon perusteella terve akillesjänne ei käytännössä repeä, vaikka sitä venytettäisiin voimakkaasti kuten tapahtuu **hypyn ponnistusvaiheessa, hypyn alastulossa, painavaa esinettä nostettaessa taikka pelitilanteessa, joille on tyypillistä äkilliset pysähdykset tai äkillinen liikesuunnan muuttuminen.** Tällaiset rasisustilanteet ovat esimerkiksi sulkapallopelille hyvin tyypillisiä ja terve akillesjänne kestää ne ongelmitta. Mikäli edellä kuvatussa tilanteessa kuitenkin syntyy akillesjännevämmä, on asiakkaan vaikea hyväksyä kielteistä korvaus-

ratkaisua, sillä ratkaisuperiaatteita ei ymmärretä.

Vallitsevan lääketieteellisen näkemyksen mukaan akillesjänteen repeämän syynä **ovat lähes aina** mikroskooppiset rappeumamuutokset jännteessä. Rappeumamuutokset ovat niin pieniä, ettei niitä näe paljain silmin eikä niitä havaita edes magneettikuvauksella. Akillesjänteen rappeuma on oireeton sairaus, joka usein tulee ilmi urheiluun liittyvissä tilanteissa ponnistuksen, nilkan vääntövamman tai liukastumisen laukaisemana.

5.6 Voiko urheilijankin hauislihasvamma jäädä korvaamatta?

1. Esimerkki: Hauislihaksen pitkän päään jänteen repeämä

Bodausta harrastava Lassi 30 v. nosti kaveriaan Mattia viedäkseen tämän lepäämään sängylle. Ote lipesi ja oikeassa hauislihaksessa tuntui kova kipu. Hauislihaksen pitkän päään jänne repesi. Vakuutusyhtiö maksoi venähdysvamman osuutena hoitokuluja kolmelta viikolta ja MRI-tutkimuksen, sillä tapaturmaa oli pidettävä laadultaan ja asteeltaan sellaisena, että se olisi joka tapauksessa voinut aiheuttaa olkanivelen alueen venähdysvamman.

2. Esimerkki: Hauislihaksen pitkän päään jänteen repeämä

Ernon 65v. hauislihas meni poikki halkoja hakatessa. Olkavarresta kuului napsahdus ja käsi oli kivulias. Vähitellen lihasmassa alkoi pudota alas, jolloin hauis alkoi muistuttaa sarjakuvasankari Kippari-Kallen hauista

Vakuutusyhtiö katsoi, että kyseessä on ollut normaali päivittäinen liike. Kuvattu tapaturma on ollut vähäinen ja ennestään terve hauislihas ei olisi lääketieteellisen tietämyk-

sen mukaan kipeytynyt tai katkennut sen seurauksena. Hauislihaksen repeämän hoitokuluja ei korvattu yksityistapaturmavakuutuksesta.

Juuri ylikehittyneiden lihasten yhteydessä eräisiin olkaseudun jännerakenteisiin (olkapään kiertäjäkalvosin ja hauislihaksen pitkän päään jänne) kehittyy usein niitä vähitellen heikentäviä rappeumamuutoksia.

Lisätietoja hauislihaksen pitkän päään jänteen repeämästä (ruptura tendinis capitis longi musculi bicipitis)

Hauislihaksen jänteen repeäminen (katkeaminen tai osittainen repeäminen) on rappeumaperäistä jännerepeämistä, akillesjänteen repeämien ohella, kaikkein yleisin. **Taakan nostaminen kuten suurehkon kiven siirtäminen taikka normaalikokoisen ihmisen nostaminen vaikka nosto ”lipeäisi” eivät pysty jännekudos-repeämää aiheuttamaan**, vaan kudoksia ovat ratkaisevasti olleet heikentämässä muut tekijät. Varsinkin iän myötä jo hiukan hapertunut jänne edesauttaa osittaista repeämistä tai katkeamista. Repeämiä todetaan vanhemmissa ikäluokissa ja varsin usein myös nuorilla kehonrakentajilla ja voimailuharjoittajilla.

Syynä repeämään on lihaksen voiman epäsuhtaisuus jännekudoksen kestävyyskykyyn. Hauislihaksen jänteen repeämä tulee tapaturmaperäisenä korvattavaksi vain eräissä luunmurtumistilanteissa, joissa murtumakappaleen terävä reuna katkaisee jänteen sekä niissä harvinaisissa tapaturmissa, joissa esim. teräase suoraan osuu alueelle. Pelkässä kaatumisessa tai nostoliikkeessä, ilman olkaluun yläosan murtumaa, lihaksen voiman epäsuhtaisuus jännekudoksen kestävyyskykyyn nähden on ratkaiseva tekijä repeämän synnyssä.

6 Miten toimia, jos on tyytymättömän korvauspäätökseen

Tapaturman korvaustilanteissa ei aina päädytä asiakkaan toivomaan ratkaisuun.

Korvauspäätökseen tyytymättömän **kannattaa aina ensin ottaa yhteyttä omaan vakuutusyhtiönsä.** Mikäli päätöksen sisältö ja perustelut herättävät epätietoisuutta, kannattaa keskustella päätöksessä mainitun korvauskäsittelijän kanssa päätöksen perusteluista ja jatko-ohjeista. Tällöin on syytä varmistaa, että vakuutusyhtiö on saanut kaiken asian käsittelemiseksi tarpeellisen selvityksen, kuten esim. lääkärinlausunnot, sairauskertomusjäljennökset, röntgenlausunnot tai-kuvat.

Mikäli olet tyytymättömän päätökseen, tee vakuutusyhtiöön kirjallinen uudelleen käsittelypyyntö, jossa perustelet korvausvaatimuksesi ja esität perusteita vaatimuksesi tueksi kuten lääkärinlausuntoja tai silminnäkijöiden todis-

tuksia tapaturmasta. Uudelleen käsittelypyyntö voi olla vapaamuotoinen ja siinä on hyvä mainita vahinkotunnus. Uudelleen käsittelypyynnön voi lähettää omalle korvauskäsittelijälle, joissakin yhtiöissä olevalle yhtiön omalle asiakasasiamiehelle, asiakasvaltuutetulle, asiakassovittelu-toimistoon tai muulle päätöksessä mainitulle taholle. Kirjallisen uudelleen käsittelypyynnön saatuaan vakuutusyhtiö käsittelee asian uudelleen ja antaa asiassa uuden päätöksen.

1. Ota yhteys omaan vakuutusyhtiösi ja keskustele päätöksen perusteluista. Varmista, että vakuutusyhtiö on saanut kaikki asiaan liittyvät tarpeelliset asiakirjat.
2. Tee tarvittaessa kirjallinen uudelleen käsittelypyyntö omalle vakuutusyhtiöllesi. Tämän jälkeen vakuutusyhtiö antaa sinulle asiasta uuden päätöksen.
3. Jos olet edelleen tyytymättömän vakuutusyhtiön päätökseen, voit hakea muutosta alla esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti.

